

**NADWIŚLAŃSKI ŚWIT –
REFLEKSJE O WARSZAWIE
W LALCE I PIOSENCE**

**TADEUSZ BANOWSKI
BEATA ZIELIŃSKA**

SCENARIUSZ LEKCJI

Program nauczania języka polskiego dla szkoły branżowej II stopnia

opracowany w ramach projektu

„Tworzenie programów nauczania oraz scenariuszy lekcji i zajęć wchodzących w skład zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces kształcenia ogólnego w zakresie kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

Warszawa 2019

Redakcja merytoryczna – dr Jolanta Sawicka-Jurek

Recenzja merytoryczna – Dorota Dąbrowska

Bożena Święch

Katarzyna Szczepkowska-Szczeńiak

Jadwiga Iwanowska

Redakcja językowa i korekta – Altix

Projekt graficzny i projekt okładki – Altix

Skład i redakcja techniczna – Altix

Warszawa 2019

Ośrodek Rozwoju Edukacji

Aleje Ujazdowskie 28

00-478 Warszawa

www.ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons –
Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl>

Temat lekcji

Nadwiślański świt – refleksje o Warszawie w *Lalce* i piosence

Klasa/czas trwania zajęć/lekcji

I/90 minut

Cele

Uczeń:

- określa topografię Warszawy w *Lalce*;
- przedstawia miejsca i związanych z nimi ludzi;
- prezentuje uczucia osób związanych ze stolicą;
- odczytuje obraz miasta w literaturze i piosence;
- wykorzystuje informacje z *Lalki* w działaniu praktycznym;
- tworzy mapę Warszawy na podstawie lektury.

Metody/Techniki/Formy pracy

- praca w grupach;
- praca zespołowa;
- praca z tekstem literackim;
- interpretacja tekstów piosenek;
- działanie praktyczne (tworzenie mapy online).

Środki dydaktyczne

- program do tworzenia map <https://www.mapfab.com/editor/new>
- piosenka Ireny Santor Chodź na kawę Warszawo https://www.youtube.com/watch?v=kh_8VHIsnE
- piosenka zespołu Lady Pank Stacja Warszawa https://www.youtube.com/watch?v=4DZGoeCJB_Y
- piosenka zespołu T. Love Warszawa <https://www.youtube.com/watch?v=59JGY-K0BeQ>
- piosenka Czesława Niemena Sen o Warszawie <https://www.youtube.com/watch?v=ePNUSmH3dMI>.
- komputery dla grup z dostępem do internetu, telefony komórkowe ze słuchawkami.

Opis przebiegu lekcji

- Na wcześniejszych zajęciach uczniowie zostali poinformowani o zapoznaniu się z zasadą działania programu do tworzenia map online.
- Lekcja odbywa się w pracowni komputerowej – grupy pracują przy stanowiskach komputerowych z dostępem do internetu.

Część wstępna

Uczniowie przypominają cechy powieści realistycznej omówione na wcześniejszych lekcjach. Wymieniają elementy świata przedstawionego w *Lalce* (zgodność z rzeczywistością, powstałe na podstawie obserwacji Prusa, obiektywne, rzeczowe).

Część właściwa

Lekcja 1. Uczniowie pracują w grupach. Wykonują to samo zadanie, dzieląc między sobą pracę. Istotne jest, by obsługę programu komputerowego powierzyć osobie, która najlepiej poradzi sobie z zadaniem. Pozostali uczniowie pracują z tekstem *Lalki*. Zadaniem uczniów jest odtworzenie niektórych, istniejących do dziś miejsc w Warszawie. Młodzież śledzi tekst lektury, wypisuje ulice oraz związane z nimi miejsca i wydarzenia. Wyznaczony uczeń wyszukuje wskazane miejsca i nanosi je na mapę. Do każdego z nich dołącza komentarz.

Uczniowie prezentują swoje mapy, dzieląc się opinią na temat trudności zadania i określając, co sprawiło im największy problem.

Lekcja 2. Uczniowie, pracując w tych samych grupach wyszukują piosenki, odsłuchują je w telefonach i zapoznają się z tekstami: *Chodź na kawę Warszawo* Ireny Santor, *Stacja Warszawa* zespołu Lady Pank, *Sen o Warszawie* Czesława Niemena. Po wysłuchaniu utworów i zapoznaniu się z tekstem (w przypadku braku słuchawek pracują wyłącznie z tekstami) określają tematykę utworów oraz wskazują na role, jakie pełni Warszawa dla podmiotu mówiącego. Efekty w postaci wniosków prezentują na forum klasy.

Część podsumowująca

Nauczyciel, po zweryfikowaniu samooceny i oceny koleżeńskiej, dokonuje oceny prac grup. Udziela informacji zwrotnej, co i jak poprawić w pracy, aby uzyskać oczekiwany rezultat. Uczniowie dzielą się opinią, czego dowiedzieli się o obrazie Warszawy w *Lalce* Prusa, przypominają ważniejsze dla akcji powieści dzielnice, miejsca i związane z nimi osoby.

Komentarz metodyczny

Lekcja ma charakter interdyscyplinarny. Tworzenie topografii miasta na podstawie lektury koreluje z geografią (mapa), historią (miejsca historyczne), historią sztuki (zabytki), wiedzą o społeczeństwie (sytuacja środowisk, życie różnych warstw społecznych). Ponadto praca z utworami muzycznymi koreluje z muzyką. Jednocześnie realizowane są w niej wszystkie kompetencje kluczowe, przygotowujące do funkcjonowania na rynku pracy. Działanie praktyczne wiąże się z zawodami: projektanta architektury, historyka sztuki, grafika. Scenariusz zawiera ocenianie

kształtujące, ocenę koleżeńską oraz samoocenę. Podczas lekcji należy zwrócić uwagę na uczniów z SPE, dostosowując warunki pracy, zapewniając komfort i pozytywną atmosferę, wspomagając ucznia. Uczniowi zdolnemu warto zlecić uzupełnienie mapy o dobrane zdjęć zabytków i miejsc. W odniesieniu do uczniów z orzeczeniem o kształceniu specjalnym należy dostosować wymagania do zaleceń określonych przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną.